

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quoquis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Tentationes in sui notitiâ erudiunt, submissum & humilem
efficiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

est sapientia quam è temptatione discimus, quam & di-
vinus Paulus commendans: *Vos, inquit, qui spirituales
estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis; considerans te-
 ipsum, ne & tu tenteris.* Non ab simili sensu sibi metu gra-
tulatus Isaías vates: *Domini, ait, dedit mihi linguam eru-
diam, ut sciam sustentare eum, qui lassus est, verbo.* Quod
& de Servatore Christo Isaías & Matthæus affirmantur:
*Calamum quassatum, ajunt, non conteret, & linum fu-
mugans non extinguet: in veritate educet iudicium.* Non erit tri-
stia neque turbulentus.

Hanc Christi sapientiam tantò facilius discimus, quanto ipsi gravius & frequentius tentamus. *Qui non ef-
tentatus, quid scit?* Revera quod idem Isaías afferat: *Vexa-
rio dat intellectum.* Nam ut asinus nec minimus moverit
nec promissis, sed baculo; & Phryx non nisi plagi emen-
datur: ita quidam hominum tentationibus & stimulis
compelluntur ad meliora. Tentatio protoplastis aper-
uit oculos, qui ramen melius manifeste clausi. Sed optimus
Deus illam tentatoris colubri in paradiso victori-
am Christi morte in nostrum emolumentum ita flexit,
ut oculos nobis referat tentatio sed bono nostro. Di-
scimus hanc sapientiam, & nos ipsos consideremus, ne
cum tentato durius agamus.

Hic opportuna questionis est, cur dæmon protopla-
stos tentaturus schema serpentis inducerit? Nam ea
forma terrorem potius, quam benevolentiam & amo-
rem conciliare potuit. Cur non columbae aut cygnis can-
dorem induit, ut quod scutulus venerat, expeditius
persuaderet? Augustinus super hac ipsa quæstione differens: *Si autem queritur, inquit, cur possumus per serpen-
tem diabolus tentare permisisti, jam hoc significandi gratia fa-
cium esse quem non admoneat scriptura tanta autoritas, tan-
& cap. tia divinitatis documentis agens in prophetato, quanquam effe-
ctu jam mundus impletus est?* Non quod diabolus aliquid ad
infringendum nostram significare voluerit, sed cum accedere ad
tentandum non posset nisi permisus, num per aliud posset nisi
per quod permittetur accedere? Quidquid igitur serpens ille
significavit, ei prouidentis tribendum est, sub qua & ipse dia-
bolus suam quidem haber cupiditatem nocendi, facultatem au-
tem non nisi qua datur vel ad subvertenda ac perdenda rasa ira,
vel ad humilianda sive probanda rasa misericordie.

Gregorius Nyssenus sapientiam hæc instillans iis qui
tentantur: *Dilece, ait, qualis te hostis oppugnet: serpens
tortuosus, lubricus, exitiosus, igneus, veneno plenus.* Tu caute ac prudenter age; vaterimus est hostis tuus
Hæc & celerimus qui adversarium dormitorum facile fal-
ligant. Recepit igitur serpens æneus à Mose in ligno suspen-
sus, ut fatem serpentis statua, cum ipse serpens non pos-
set, in patibulum attolleretur. Solent nonnunquam ju-
dices, cum reum ipsum non possunt plectere, effigiem
serpentis rei ad furcam aurum damnare. Ita diabolus primo-
rum conjugum duorum deceptorum reus in crudel-
actus, non quidem ipse, cum sit spiritus, sed imago
ipius: perinde ac si dixisset Deus, quo habitu deprehendi-
lens est, eo etiam puniendus es. In monstri colubriferi
formâ te deprehendi, in eâ te judico, te damno, te sus-
pendo. Sapere nos doceat vel ipsa hac tentatoris forma
in furcam sublata.

CAP V T VII.

Tentationes in sui Notitiâ eruditint, submissum & humilem efficiunt.

Cum scitur in vicino subsideret hostis, longè diligen-
tius vigilatur, quam cum remotus esse creditur.
In lubrico subinde minus quis cadit, quia cautius incep-
dit, & ad passus singulos solerteri attendit, gradum mo-
vet formicinum.* In viâ planissimâ non pauci manus &
crux fregerunt, qui periculosos calles transuerunt
ille. Inter scopulos maris & voragini rariora sunt

naufragia, quam in vado, ubi naves in arenam inve-
hantur, aut eriam in ipso portu, qui nonnunquam na-
viga omnitum periculorum secura glutin. Olla, que ri-
mas agit, subinde diutius ad fontem fertur, quam quæ
omni caret vulnera, sed ab incertâ manu tractatur.
Homo debilitatis fractisque viribus, non tardò robustissi-
mos quoque vitendo vincit; quia sibi gnarus suæ va-
letudini studiosius attendit. Homo tentatus, qui ad la-
plum invitatur, saepe minus labitur, modò seipsum ob-
serveret, quam qui rarissimè tentatur. Tentatio ad scho-
lam trahit, ubi discentem sui ipsius notitia imbut. Qui
hominem seipsum novit, seipsum eram utique submittit & mo-
deltiam sapit. Tentatio quia hominem sibi nolum, cun-
dem quoque humilem & submissum efficit. Quod hæc Humilem
ipsa dissertatio exponet.

Tentatio
hominem
imbut sui
ipsius no-
titiâ ac
& suâ
plum efficit.

S. I.

E Tentatione sibi quisque innotescit, & superbitas alas
submitit. Hieremias vates de humano corde non *Hier. c. 17.
fine admiratione proclamat: Pravum est cor hominis, & v. 9.
incurabile, quis cognoscet illum?* Ego Dominus, scrutans cor.
Homo ipse quamvis dominus sui cordis quid tamen
re cœcum lateat, partem maximam ignorat. Cor hu-
manum velut antrum est infinitum & immensum, quod
vix quisquam sat satis rimetur. Quavis die, qualibet horâ
illud ingredere, & nunquam non novas in eo latebras
invenies. Itud semper audies: Plus ultra tende, plus
ultra; penitus scrutare, hic longiores sumi recessus, re-
nubriones latebrae; hic delitescunt affectus tibi non-
dum cogniti. Rimare; ad finem antri non pervenes. Non pravum duntraxat, sed & inscrutabile cor huma-
num. Nos de nobis ipsi si non Optimè, plerunque bene
sentimus: si quando nō sinecens censurâ stringimus, ea est
mitifissima; & quis si nō indulget? quis omnime quod in
se vitiosum percederet? Est qui sibi blandissime persuadet,
Deum a se amari super omnia, & profecto tam
en seipsum aliave plus amar. Hujus illum argue; ne-
gabitis. Sed paullulum expectate. Tentatio hoc brevi
non dissimilanter fatebitur. È reculis aut pecuniolis
aliquid pendendum, hic virum cerne, qui manibus ac
pedibus refistar, qui denique malit Deum suum, quam
res suas perdere. Et tamen paulo ante gloriarabatur ma-
gnificis verbis: Diligo Deum super omnia. Eit famulus
a quo herus obsequi quiddam in honesti poscat. Ille ne
offendat herum, offendit Deum, & promptus para-
tus suo domino postularam gratiam gratificatur. Eit
qui se admodum liberalem existimet. Sed adest qui
velit, iubeat mulgere erumenam. Tentatio horribilis;
huic homini cor ferit, quisquis illius loculos perit. Hoc
impia, quas fundit, voces satis testantur, cum pecunia
est ergoanda. Eit qui sibi videatur humilis & immunitis
ab omni fatu. Tenta illum sed lenissime. Auctorita-
tem illius & existimationem vel paullulum tange;
oculi pupillam terigit. Non cedit vel hilum, existima-
tionis propriæ tenacissimus. Vide et homines istos sibi
ipis ignotissimos. Sed illis tentatio illibet ipsos inge-
rens, & semetipsum cuilibet proponens: Vide, inquit,
qualsis sis.

Cum subita est occasio, periculosa est plerumque Occasio
tentatio. Hic pulvis nitritus, & homes ignitarii con-
stitutus, peti-
tientur, vicini pessimi. Eit qui minimè se forem suspi-
citet, at ubi forte fortuna occasio se se offerat, in expecta-
tione tentatio
furti,
ta & benigna, hic sanctus iste homo elepit. Precipitans
mantu scilicet rationem prævertit. Ita Maximiliani I.
Imperatoris famulus Chrysostomus autem monetâ ple-
num invasit. Sed libare tantum voluit hoc vini genus,
& paucos inde autreos sublegit. Hoc illi occasio subita
& tentatio periculosus persuasit. Ita & Ferdinandus I.
Imperatori adstantium dominorum aliquis horologio-
lumi celeri manu subduxit & caligis abdidit. Nimisrum
ad expositas nudinas venerat, cur non emisset quip-
pian?

Nicetas di-
ces lib. 2.
cap. 10. piam? Sed quā ratione uterque siuavit̄ sit deprehen-
sis, alibi narramus. Utrumque certè subitanæ occa-
sio, & vehementis tentatio ad Lavernæ artes impulit.
Notissimum: Occasio facit furem.

Sed est qui pudicus sibi videatur & castis moribus.
O Samson! Animam tuam ad tentationem præpara.
At ille suis viribus fudit. Ita repentinus & petulans mu-
lierculae occursum, improvisa Dallio alicuius blandi-
menta miserum sternit; Occasio & tentatio pudici-
tiam illi non invito eripiunt. Occasionem si cavero vo-
luisset, tentationem non difficulter vincere potuisset.

Iracundia. Est qui tractabilem se se ac mitem credat. Sed iste sua opinione tam mitis homo vix oculo stringitur obliquo, vix faulaciter verbulo, vix tangit, mox furt ira, dentes acuit, pugnūmque facit, involuturas etiam, si possit, adverlarium. Fortassis subitam iracundi occasionem non prævidit, & ira succubuit.

Inconfan- Est qui magnanimus & confans videri velit. Sed re-
tis, & pu- pentē rebus adversis ita concutitur, ut imbellis ac pa-
nilianni- vidus nos tantum gradu moveatur, sed fugiat, arma
tatis. projiciat, cadat, omnem pene animum desponeat.
Subitus eum tentationis actoris incusus in illam con-
sternationem dejecit. Tam imbecilles à nobis & miseri-
sumus. Tandem pro se quisque cogit facere: Non put-
tassem me furem. Tentatio me mihi patet fecit. Alius:
Non putassem ab Asmodæo libidinis diabolo me vin-
cendum. Tentatio me mihi prodidit. Alius: non put-
sem tam multum in me fellis delitescere; columbam &
oviculan me censui. Tentatio me mihi, qualis! sim
monstravit. Alius: non putassem unquam me tam pa-
vidum, impatiensem, animo tam angusto, imbecilli,
puffilo; me sanè multò fortiorum judicavi, sed istud jam
tentationi credo. Vide igitur qualis sis, vide: In pace leo,
in praedio cervus, & maximus super mensam lautiorem
ad congitum miles, promptissimus ad Bacchi pugnas
Archistrategus. Querit Athanasius cur permitat Deus
hominem ita vexari & tentari ad malum? Ducas affi-
gnat causas. Prior, Tentatio causa est victoria. Alex-
ander Magnus, Julius Cæsar, Scipiones, Annibal, The-
miftocles, Pericles ad eam nominis celebritatem nun-
quam pervenirent, nisi per tot bella tot sibi peperissent
victorias. Altera, ut qui Deum verè diligunt, manife-
sti fiant.

Athanas.
tom. 4. initio
In questioni-
bus ad An-
tiochum
principem
q. 7. Si et a-
men sunt
Athanasii.

Job cap. I.

Gravis olim agitabatur controversia , num Jobus
timeat diligatque Deum. Timeri & diligi Deum à
Jobo asseverans Angelus : *Vir ille* , inquit , *simplex & re-
ctus ac timens Deum , & recedens à malo*. At contra diabolus
Deum à Jobo non timeri contendebat : omnem illius
probitat esse superficiatum ; Jobum haud aliter
jam stare quam domum foris venutam , intus ruina-
fam ; Huslum principem istum esse panem avenaceum
sed triticea crusta obductum ; vaginam auream , sed ma-
charam plumbeam ; sepulchrum marmore candido te-
retum , sed mortuorum ossibus plenum ; adeòque Deum
à Jobo nec timeri vere , nec diligi. Hæc igitur erat qua-
stio : Num Jobus exesse probus sit , an non : An purum
putum sit aurum , an adulterinum. Aurum esse obry-
zum & excoctum affirmabat Angelus ; diabolus nega-
bat. Quid jam ? Probetur igitur & tenetur. Ad corticu-
lam , ad lapidem lydium examinetur ; igne ac malleis ex-
ploretur. Hic ergo diabolus , permisâ veniâ , vim om-
nem exercere , totos vermium exercitus in unum Jobum
ducere , corpus totum ulceribus opplere , omne pecus
abigere , facultates omnes eripere , ipsam conjugem ad-
versus miserrimum concitare , septennio toto doloris
affidus , maximis ærumnissimum excruciare ; hoc
uno parcere , quod Deus iussicerat , non penitus occide-
re , ceterum supplicis omnibus dies noctesque validissi-
mè impugnare , idque modis omnibus agere ac tenta-

A re, ut Jobus providentiam divinam malediceret. Frustra hæc omnia, Incassum sœvit Avernalis carnifex; successu caruit tanta illius atrocitas; in nihilum abijit omnis tentatio. Victoriam Jobus multò illustriſtimum è septennali pralio reportavit. Exarmatus, vietus, triumphatus est cacodæmon. Hic demum orbi patuit à Jobo Deum verè timeri ac diligi. Job aurum purissimum, ignibus & malleis probatum. Hic innocens Iobi simplicitas, hic odium peccati, timor Dei, & amor invictus eniuit. Tentatio dotes animi profect in lucem; vestitum jubet clarescere tentatio. Tentatio hominem ibi ipsi notum efficit. Pena interrogat, inquit Gregorius, si quia veraciter amar. Quod & Augustinus asserens: Noli ergo timere, inquit, permisum aliquid facere tentatorem: habes in te enim misericordissimum salvatorem. Tantum permititur ille hinc tentare, quantum tibi prodest ut exercearis, ut proberis; ut quiete nesciebas, à te ipsis inveniaris.

Arque hinc quod è priore sequitur, submissionem animi & humilitatem docet tentatio; nemo insolebit docere & superbit, quām qui se ipsum ignorat, nemo non humilius & modestus, qui ipse sibi ex toto notus. Ideo animi quod Divus prosper dixit; Ad magnam utilitatem fidelium tenet materia est reservata certaminum, ut non superbias sanctas, sed dum præfatur infirmitas. Hic fidelissimè religiosus scriptor salomonens: Nemo, inquit, tam perfectus est & sanctus, qui genitio non habeat aliquando tentationes, & plene eis carere non possunt. Sunt tamen tentationes homini, saepe valde utilis, haec moleste sunt & graves, quia in illis homo humiliatur, purgatur & eruditur. Nescius saepe quid possumus, sed tentatio aperte quid sumus. Tentatio non solum docet, sed pæne cogitat hominem ut se se submittat, si paullò attentius huc secum ipse perpendat: Ah mi bone Deus, quām ego fragilis homo sum! vel aura leviuscula me dejicit, alperius verbum turbat, & ad omnem impatientiam exasperat. Ego haec tamen & scivi & expertus sum temulentiam mihi non leviter obesse, & tamen cum in oculis, aut in manu vinum est, contra scientiam, & conscientiam, & experientiam meam liberrime delinquo. Scivi haec tamen & expertus sum mulierum consortium & libidinis malum mihi plurimum nocuisse, & tamen cum tentatio invitat, in præceps voluntariè ruo. Scivi haec tamen & ceterò nimium expertus sum, quantum haec, & illa & ista mihi attrubuerint damnum; quapropter & haec illa, & ista sexcenties, vel in multis iterumque milles decrevi ac statui cavere constantiamē. At ubi vel levis tentatio me titillat, illa omnia jam tortes ejurata in meam perniciem avidissimè refumo, & meipsum capitis ego ipse damno. O quoties, bone Jesu, animo firmissimè proposui, gula nil indulgere, necessitatis limites edendo non excedere, in voluptatis gratiam nihil tangere: haec mea quotidiana sicut decreta, in ea tamen ferè quotidie pecco. Cum epula placente oculis, mox natant salivâ dentes, manus præcipitant, & ad os rapiunt ter millies dampnata. Tales sumus heroës, tam constantis propulsi Martires. Imò, quod tunc etiam, dum statuimus gula moderari, pro libitu gulam pascimus. Eheu quotidiana hic pugna, utram legitimè, & rara est victoria: Ah, quid ego sum in tentatione, quām debilis, quām nullarum virium! Ut vitrum Venerum, tenuerrimum lapsu vel illis levī unico in testulas abit: haud aliter homo tentatus tam nullius roboris est, ut cum vel mufca, vel vermiculus, vel cicindela turbet, & ad noxam trahat. Tentatio plerumque malos non facit; sed malitiam latenter detegit.

§. III

Hæc quisquis secum ipse reputat, non potest quin
christas omnemque fastum ponat, & in sui nihilam
pudibundus se immergar. Ita beatissimus Paulus: *N. 1. Cor. 11.
inquit, magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi mil-
mus carnis meæ, Angelus Satanae, ut me colaphizet. In fu-
lum premo*

premo calo fuit, in Angelorum curia consedit, arcanissima quæque audiit, semicinctus suis sanavit morbos, dæmones fugavit; potuisse ista vel modestissimum virum effere aliquantulum. Pulsata est ergo infirmitas, ut non superbiret sanctitas. Adolescentes nonnunquam

in scena Magistratum vel politicum vel sacram gerunt, Regum & Imperatorum filios agunt, in theatro, aut aliibi etiam in templis episcopos induunt: ubi vero personæ posita redeunt ad scholas, & Magistro vel recitationis vel scriptioris pensum non reddunt, serulam subeunt, multætant virgines. Profectio non Imperatoris filius, non episcopus ceditur, sed pulsatur negligientia, plebitur insitia, ut adolescentem non nimium extollat scena, ne superbiat episcopi dignitas, vel regia majestas, virgis castigatio puerilis levitas. Ita nos homunculi quandoque grandia spiramus, & nostram ipsi famam & dignitatem circumspicimus. Et quis enim vero negat? Hæredes cœli, Angelorum cognati, cohaeredes Christi sumus; & diabolus nos ita vexet ac tentet? Sufflemus; * quid pulmonem ventis rumpimus?

Hoc, quoque, modestius. Nondum in cœlo sumus; in arena euânum & in palæstrâ luctamur. Si diabolus nos tentet, pulsatur infirmitas, ne efferatur sanctitas; nihil hac in re demitur nostris honoribus: tanq; enim citius, nos cœlum hæredes, nos suos Angeli cognatos, nos Christus cohaeredes suos agnosceret, quanto promptius nostram ipsi maximam imbecillitatem cognoverimus. Atqui, Gregorio teste, nemo vires suas in pace cognoscit. Si enim bella desunt, virtutum experimenta non prodeunt. Impudens miles est, qui fortè in pace gloriatur. Nemo sit quantum proficeri, nisi inter adversa. Cùm enim adiutor proferat, certi virium documenta non possint. Feriamur paternis perturbationibus, ut quantum proficiam, agnoscamus. Tentatus quisque ostendit quidem quantum de Deo proficerit, sed in ipsis flagellarum afflictionibus etiam quantum de semetipso sit infirmus, agnoscat.

Petrus Galilæus promisit ingentia & per quam magnifica super me. Petrus accens: Paratus sum, inquit, tecum & in carcere & in mortem ire: Esti omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor: Etiam si oportuerit me simul commorari tibi, non te negabo. Hæc quidem amplè ac splendide dicta. Ampullabatur Petrus magnificis pollicitationibus. Non abiit diecula, non abiit tercia vel quarta hora, cùm longè aliud monstrarum facta. Nec unicam quidem horulam Petrus vigilare sustinuit, sed capto Domino ex horto se proriper, captum à tergo & eminus sequi, ad focum bis tertiæ capi discipulum se negare, idque etiam jurejurando & anathemate interposito affirmare. Hæc à prioribus quâ plurimum diffusa. Ah quid est Enos, hoc est, homo miser? Pulsanda igitur fuit infirmitas, ne extolleret se se sanctitas. Petrum Petru ostendit tentatio. Permisit Christus labi Petrum, ut labentium Petrus commiseretur, & lapsos erigeret. Ab hac tentatione tam gravi, quâ victus cecidit, jam multò moderatior acmitior, jam & cauator atque submissior loquendo fuit. Illustri hoc exempli plo patet. Christus à Cruce redivivus Petrum examinans: Simop Ioannis, inquit, diligim me plus his? Ad ea Petrus: Eciam Domine, tu sis, quia amo te. Videote obsecro, respondit ad primam questionem partem, non ausus ad alteram respondere. De se proficitur, de aliis altum siler, dicturus alius: Plus his, plus omnibus te diligo. Demifigem fecit tentatio.

Haud absimili modo rex David: Ego dixi, ait, in abundantia mea non movebor in eternum. At tentatione non levì concussum: Avertisti, ait, faciem tuam à me, & factus sum confundatus. Eheu quid homine infirmus. Vir spiritus divini plenus, tentatione sollicitante otiatur & adulteratur, mentitur & larracioatur. Pulsata est infirmitas, ne superbiret sanctitas. Davidem ostendit Davidi tentatio. Fataeum igitur cùm tentatur, quâ parum no-

A bis sit solida virtus, patientia, charitatis, fiduciae, humilitatis. Proxima est ad humilitatem via, sui notitia. Hanc dabit tentatio. Tentatoris nequitia, profectus nostri principium.

CAPVS VIII.

A temptationib; nemo mortalium securus.

T Am gratus plerumque ignis, quam ingratus fumus. Ignis in foco ad coquendos cibos, in fornace ad calefaciendum conclave, ad purgandum aërem pergratus est. Compluribus locis amamus ignem, sed fumum odimus, quem & nares & oculi extinxantur. Atqui ignem excitare sine fumo nimis quam rarum. Ut capillum umbra, ita & igniculum fumus sequitur. Flamma fumo proxima. Ignem cupimus, fumum igitur non aversemur. Ita differens Chrysoformus: sicut ignem pra- Crys. hom. 49. inc. 24. Matth. tentatio Antibishi.

Christus ipse tentatus. Sanctissimi homines in præscia etiam legi tentatiissimi. Equis æquè tentatus atque Abraham? An non & Patriarchæ alii Naacus, Jacobus, Josephus, Jobus, Tobias gravissime tentati? An non Ioseph, Caleb, David, Ezechias & Elias tentationibus variis exagitati? An non & Anna, Esther, Judith, Abigail, Sara, aliaque laudatissimæ feminæ suas supererunt tentationes? An non Paulus fidelissimus Dei servus omni tentationum genere vexatissimus? Nemo mortalium à tentatione securus. Atque istic istud capite dicendum.

S. I.

A Tentatione nusquam securitas. Nam, quod Paulus dicit: Corites & heræs esse, ut & qui probati sunt, manifesti fiant. Nobis. Ita oportet & tentationes esse. Luceulentissime Augustinus: Vita nostra, inquit, in hac peregrinatione, non potest esse sine tentatione: quia profectus nostra Aug. in psal. per tentationem nostram fit, nec sibi quisquam innotescit nisi 60. post init. tentatus; nec potest coronari nisi vicerit, nec potest vincere nisi certaverit, nec potest certare nisi mimicum & tentationem pag. 249 habuerit. Qui molendinum ingreditur se farinatio pulvere aspergi non miratur; qui officinam subit coriarium madori & factori non irascitur, qui fabrum ferrarium ad incudem adiungit, fuliginosos vultus, malleorum iustus non reprehendit; qui mari se commitit, nauis & vonitum tributu loco pendendum non nescit; nemo miles miratur in bello jugulari homines: ita quid Orbeus subit, omnia tentationibus esse plenissima ne miretur. Tentatio est vita hominis super terram. Verissime dicitum: Quamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus. Nec loci sanctitas, nec sanctorum societas à tentatione ullum præstat munem. Et plerunque, quod addendum, uia tentatione seu tribulatione recedente, supervenit alia. Christus classificat: Nolite arbitrari, ait, quia pacem venerim mittere in terram: Non veni pacem mittere, sed gladium. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli & tempus pacis. Verum, quamdiu hanc vitam vivimus, tempus belli habemus. In regione beatorum sequitur tempus pacis. Factus est in space locus ejus. Humana vita est militia, non triumphus; est velutatio, prelium, pugna, conflictus assiduus; loco meliore sperando quies & Victoria fructus. Veteranum militem audio vociferantem: Video altam legem in Rom. cap. 2. membris meis repugnantem legi mentis mea. Loco longe beatoe audiuntur Victoriae voces: Absorta est mors in 1. Cor. 15. Victoria. Nume psalmos canimus penitentie scriptos; Nume ubique bellum & tentatio. Sed quod Jacobus 1. cap. 4. Apostolus pronuntiat: Unde bella & litigies in vobis? Nonne hinc ex concupiscentiis vestris, que militant in membris re- Sap. cap. 9. stru & Radix & causa tentationis, rebellio carnis. Ni-

miratur